

Participatieraad Sociaal Domein Losser
Postbus 90
7580 AB Losser

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Losser
T.a.v. mevrouw A. Prins
Postbus 90
7580 AB LOSSER

Losser, 19 april 2021

Ons kenmerk: PR/AEZH-2021-04
Inl.: Harry Stopel

Betreft: Advies beleidsplan Eenzaamheid

Geacht college,

De participatieraad is verheugd dat er een initiatief wordt opgezet waarbij financiële middelen voor meerdere jaren beschikbaar worden gesteld om de eenzaamheid te verminderen dan wel te voorkomen door een duurzame en effectieve aanpak.

Algemeen

Uit diverse onderzoeken komt naar voren dat eenzaamheid onder alle leeftijden voorkomt. Bij volwassenen wordt zelfs vaker 'ernstige eenzaamheid' ervaren dan bij jongeren/ouderen, terwijl eenzaamheid ook bij jeugdigen voorkomt. Helaas worden de doelgroepen kinderen en volwassenen in dit beleidsplan nagenoeg niet nader beschreven dan wel benoemd. De participatieraad adviseert om preventieve projecten in het kader van eenzaamheid te ontwikkelen die voor alle leeftijdsgroepen een toegevoegde waarde hebben en duurzaam zijn.

Advies

De participatieraad is van mening dat enerzijds eenzaamheid een relatief begrip is omdat het een gevolg is van een situatie waarin iemand ongevraagd in beland is. Anderzijds is het een containerbegrip omdat het kan worden ingevuld bij verschillende gebeurtenissen en toestanden. Eenzaamheid staat nooit alleen maar is een gevolg van het zich mentaal en fysiek niet welbevinden, waardoor het volwaardig mee kunnen doen aan de samenleving en de kwaliteit van het leven stagneert.

In de inleiding wordt aangegeven dat er ingespeeld wordt op de toenemende vergrijzing, door onder andere signaleren en aanpakken van eenzaamheid. Hierbij wordt gesuggereerd dat vergrijzing de trigger van eenzaamheid is. Integendeel, de participatieraad vindt dat eenzaamheid een breed maatschappelijk vraagstuk is, waarvan de vergrijzing een oorzaak kan zijn. Op zich biedt dit beleidsplan de mogelijkheid om te starten met op een rij zetten van oorzaak, gevolgen en risico's van eenzaamheid in een gezamenlijke coalitie en hiervoor ook in breder verband een meerjarig actieplan te realiseren, maar dit is slechts een onderdeel van de ondersteuning van het welbevinden.

De participatieraad vindt dat de focus meer zal moeten worden gelegd op het mentaal en fysiek welbevinden waarvan eenzaamheid een onderdeel is. Hierbij spelen niet alleen de persoonlijke omstandigheden maar ook de omgevingsfactoren een grote rol waardoor eenzaamheid zou kunnen ontstaan.

Eenzaamheid komt in alle lagen van de bevolking voor en nagenoeg op elke leeftijd in gezelschap door bijvoorbeeld niet gehoord worden, niet gezien worden, niet meegeteld worden, gepest worden, gediscrimineerd worden, seksuele geaardheid en intimidatie, vernederd worden, onderdrukking of niet in gezelschap door bijvoorbeeld verlies familielid, echtscheiding, werkloosheid, affectieve verwaarlozing, schuldenlast, seksuele geaardheid of andere onveilige gebeurtenissen.

De individualisering, marktwerking van de zorg, afbouw van de verzorgingsstaat, online economie, ingewikkelde wet- en regelgeving en het Coronavirus hebben een zeer grote invloed op het wel en wee van mensen. Ook wordt er steeds meer in het kader van zelfredzaamheid een beroep gedaan op eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid, terwijl dit voor veel mensen in verschillende leeftijdsgroepen nog steeds een brug te ver is. Hierdoor haken mensen af, vervreemden van de samenleving en komen in een ongewilde leegte terecht dat eenzaamheid kan versterken.

De participatieraad adviseert om te inventariseren bij ervaringsdeskundigen onder de diverse bevolkingsgroepen in de gemeente, vooral in de dorpskernen, om een zo goed mogelijk programma gericht op het voorkomen en verminderen van eenzaamheid op maat te kunnen maken dat aansluit op de behoefte van de inwoners en ook de komende jaren daadwerkelijk toepasbaar is.

In de digitale lokale coalitie zijn drie van de zeven partijen thuiszorgorganisatie die grotendeels al inwoners vertegenwoordigen die al een vorm van hulp krijgen. Het is aan te bevelen de coalitie te herzien of uit te breiden met partijen die goed op de hoogte zijn van aan eenzaamheid gerelateerde problematieken zoals o.a. armoede, mantelzorg, werkloosheid, psychische en fysieke kwetsbaarheid. In deze situatie is het essentieel om ook de inwoners in beeld te krijgen die (nog) geen extra hulp/zorg ontvangen. Zeker bij eenzaamheid omdat dit nauwelijks met anderen wordt gedeeld. Door de samenwerkende coalitie kan er een multifunctioneel projectteam van professionals worden samengesteld dat zich richt op het algemeen mentaal en fysiek welbevinden van de inwoners waarvan eenzaamheid een relevant onderdeel is. De bouwstenen uit het landelijk programma kunnen hierbij een goede ondersteuning zijn.

Wil de uitvoering van dit beleidsplan een kans van slagen hebben dan zal dit beter moeten worden onderbouwd door ook de onderliggende problemen in beeld te brengen. Een programma in de vorm van ontmoetingen is te vrijblijvend en zal slechts een tijdelijk effect hebben. Er zullen structurele activiteiten moeten worden aangeboden gerelateerd aan de leeftijdsfase, persoonlijke omstandigheden, doelgroepen of risicogroepen, gericht op de behoefte van de inwoners. De participatieraad is van mening dat de behoefte van de inwoner in de programmering een belangrijke plaats dient in te nemen. Uit diverse onderzoeken blijkt dat verbondenheid de sterkste behoefte is, hoewel het altijd een persoonlijke keuze zal blijven.

Mogelijke behoeften van verbondenheid kunnen zijn;

1. Erbij horen – gezellige activiteiten doen met andere mensen, kleine dingen delen
2. Intimiteit – vertrouwelijk iemand vinden voor het delen van persoonlijke zaken
3. Zorgen voor iets of iemand – niet afhankelijk van anderen zijn
4. Zelfbevestiging vinden – werkelijke belangstelling van de ander ontvangen
5. Assistentie/hulp zoeken, iemand kunnen bellen of uitnodigen

Verder adviseert de participatieraad een wijkgerichte of kerndorpachtige aanpak aansluitend op de leefwereld van de inwoners om eenzaamheid bespreekbaar te maken en te delen. Dit kan door een programma aan te bieden met zingevende en zinvolle activiteiten zodat het iemands gevoel raakt om als mens van betekenis te kunnen zijn voor de samenleving. Nuttige activiteiten waarbij meedenken en meedoen centraal staan waardoor er betekenisvolle verbindende relaties kunnen worden aangegaan en het zelfbeeld verbetert. In de dorpskernen De Lutte en Overdinkel zijn daarvoor geschikte locaties, terwijl dit in Glane en Beuningen helaas niet het geval is. Hiervoor zouden tijdelijk buurthuis kamers als ontmoetingsruimte kunnen worden ingericht totdat daar hopelijk ook een sociaal cultureel dorps huis is gerealiseerd.

Nog een opvallend aspect, namelijk dat de gemeente Losser maar iets onder het landelijke gemiddelde scoort, terwijl de verwachtingen in een plattelandsgemeente, waarbij het 'noaberschap' hoog in het vaandel staat en minder sprake is van anonimiteit, vaak beter zijn. Het is aan te bevelen deze cijfers als nulmeting te gebruiken, zodat de effecten van dit project en het vervolg daarop jaarlijks kunnen worden gemonitord en de participatieraad regelmatig kan worden geïnformeerd over de voortgang.

De participatieraad hoopt dat er de komende tijd succesvolle stappen worden gezet tegen eenzaamheid en met dit advies een zinvolle bijdrage heeft geleverd. Hoe dan ook eenzaamheid verdient zeker een plek in de gemeente Losser.

Verder zijn er geen vragen of opmerkingen en wordt uw reactie met belangstelling tegemoet gezien.

Met vriendelijke groet,

H. Stoppel,
Voorzitter Participatieraad Sociaal Domein Losser